गा.वि.स. को सङ्क्षिप्त परिचय

परिच्छेद - १

गा.वि.स. को सङ्क्षिप्त परिचय

१.१. नामाकरण

भक्तपुर जिल्लाका विभिन्न कोटहरु मध्ये एउटा कोट रहेको यस गा.वि.स. मा रहेको छ । यहाँका कृषकहरुको मुख्य पेशा पशुपालन ब्यवसाय रहेकोले प्रशस्त दुध दही उत्पादन गर्ने भएको कारणले यहाँ प्रशस्त दही पाउने हुँदा दहीलाई कोटसँग मिलाई दधिकोट नाम रहन गयको भन्ने भनाई रहेको छ ।

१.२ भौगोलिक अवस्थिति

भक्तपुर जिल्लाको दक्षिण पश्चिममा अवस्थित दधिकोट गा.वि.स. को कूल क्षेत्रफल ६.२७ वर्ग कि.मि. छ । यस गा.वि.स. को पूर्वमा गुण्डु गा.वि.स., पश्चिममा बालकोट गा.वि.स., उत्तरमा मध्यपुर ठिमी नगरपालिका र कटुञ्जे गा.वि.स., दक्षिणमा सिरुटार गा.वि.स. र ललितपुर जिल्लाको लामाटार गा.वि.स. पर्दछ । यस दधिकोट गाविस मध्यपुर थिमी, हनुमन्तेपुल सम्म समतल भू-भाग हुँदै क्रमशः उच्च भू-भाग र हिँचो, गाम्चा, दधिकोटमा पुगी समतल भू-भागमा रहेको र क्रमशः उच्च भू-भाग भई अन्तलि डाँडा र ढिपस पाखा सम्म फैलिएको छ । उत्तर दक्षिण लाम्चो सिमाना, पूर्व पश्चिम चौडाई कम हुँदै ईट्टाकार बनोट रहेको छ । यस गाविस भित्र पहाडी र उपत्यका क्षेत्र रहेका छन् ।

१.३ हावापानी

यस गाविसको हावापानी समशितोष्ण प्रकारको छ । यस गाविसमा ग्रीष्म ऋतुमा करिब २४° देखि ३२° सेल्सियससम्म यहाँको तापक्रम हुने गर्दछ र हिउँदमा ०° देखि -२° सेल्सियस तापक्रम पुग्दछ ।

१.४ वन जङ्गल तथा वन्यजन्तु

यस गाविसमा ऐश्वर्य, पात्ले, चमेली, नापाखो, अन्तलि र विरसि सामुदायिक वनहरु रहेका छन् । यस वनले ५८ हेक्टर क्षेत्रफल ओगटेको छ । यस गाविसमा बाघ, चितुवा, मृग, खरायो, दुम्सी, वनमुसा, वनविरालो लगायतका वन्यजन्तुहरु पाइन्छ । कालिज, लामपुच्छे, फिस्टे, तित्रा, कल्चौडे, ढुकुर, कोइली, कालिज, चिवे, सुगा, तोपचरा, सानोभट्टी, कोहेरी, कालेधोवी, चिल, बाज, लाटोकोसेरो, काठफोरुपवा र जुरेली लगायतका पन्छीहरु पाइन्छ । चिलाउने, काफल, कटुस भिाने, गुराँस सेतीकाठ बकैना, उत्तिस, लौसी, ओखर, सौर, मौवा,

सल्लो, लहरे पिपल, काइँयो फुल, कपुरधुपी लगायतका बोटविरुवाले ४५ हेक्टर क्षेत्रफल ओगटेको छ । सेतोजरो, धसि□रे, हरियो ओखती, काफलको फल बोक्रो र जटामसी लगायतका जडीबुटीहरु यहाँ पाइन्छ।

१.६ प्रमुख चाड र जात्राहरु

यस गा.वि.स. का बासिन्दाहरु धेरैजसो हिन्दु धर्मावलम्बी भएको कारणले उनीहरुको चाडपर्व पनि हिन्दु संस्कारमा आधारित छ । विशेषत हिन्दुहरुको महान चाड दशैं, तिहार, माघेसङ्क्रन्ति, साउनेसङ्क्रान्ति, नागपञ्चमी, जनैपूर्णिमा, बाबुको मुख हेर्ने, आमाको मुख हेर्ने, तीज लगाएतका चाडपर्वहरु यस गा.वि.स. मा मनाउने गरिन्छ । यस गा.वि.स. का बासिन्दाहरु नेवारी समुदायका भएकाले उनीहरुका केहि विशेष चाडहरु जस्तै म्ह पूजा लगायतका पर्वहरु मनाउने गर्दछन् । यस गाविसमा चर्खण्डी महादेवको स्थान र अनन्त लि□श्वरको जात्रा जनैपूर्णिमामा बडो धुमधामसँग मनाइन्छ ।

१.७ भेषभुषा

यस गा.वि.स. मा परम्परागत पोशाकको रुपमा ब्राम्हण, क्षेत्री र दलित समुदायका महिलाहरुले चौबन्दी चोलो, फरिया, खास्टो लगाउँछन् भने नेवारी महिलाहरुले हाकुपटासी लगाएतका मौलिक पहिरनहरु लगाउने गर्दछन् । त्यसै गरी पुरुषहरुले दौरासुरुवाल, इस्टकोट र भादगाउँले टोपी लगाउँने गर्दछन् । शहरीकरण र आधुनिकीकरणका कारण अहिलेका नयाँ पुस्ताका युवा युवतीहरु कुर्था सरवाल, प्यान्ट र टिसर्ट लगाउँछन् भने युवकहरु प्यान्ट, सर्ट, सुट लगायत जिन्सको पहिरनहरुको प्रयोग गर्ने गर्दछन् ।

१.८ जाति, धर्म र भाषा

यस गा.वि.समा ब्राम्हण, क्षेत्री, नेवार, तामा□, मगर, गुरुङ लगायतका जातजातिका वसोवास रहेको छ । संख्यात्मक हिसावले हेर्दा ब्राम्हण र क्षेत्रीहरुको वाहुल्यता रहेको छ । यस गा.वि.समा बस्ने अधिकाश वासिन्दाहरुमा हिन्दू धर्मालम्वीहरु छन् । यस गा.वि.स. मा नेवार समुदायहरुले नेवारी भाषा बोल्दछन् । यसरी सबै जातजातिले माध्यम भाषाको रुपमा नेपाली भाषा बोल्दछन् ।

१.९ ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक महत्वका स्थलहरु

यस गा.वि.स.मा प्रमुख ऐतिहासिक र पुरातात्विक महत्वका स्थलहरु यस प्रकार रहेका छन् ः

क) अनन्त लिङ्गेश्वर महादेव स्थान
ख) विन्दावासिनी मन्दिर
ग) चरखण्डी महादेव
घ) दक्षिणवाराही मन्दिर
ङ) चित्रपुर गणेश
च) श्वेत गणेश
छ) पञ्चा□ गणेश
ज) शाही गणेश

झ) राधाकृष्ण मन्दिर

ञ) विश्वरुपेश्वर महादेव

टं) राधाकृष्ण मन्दिर

ठ) त्रिवेणीश्वर महादेव

ड) ढुकुटेश्वर महादेव

ण) मातारेश्वर महादेव

त) पञ्चकन्या भवगती

थ) कृष्ण मन्दिर

जनसाङ्ख्यिक स्थिति

परिच्छेद - २
जनसाङ्ख्यिक स्थिति

२.१ जनसङ्ख्याको अवस्था

दधिकोट गा.वि.स. को कूल जनसङ्ख्या ७,२४४ मध्ये महिला ३,५९७ र पुरुष ३,६४७ रहेको छ । जसमा महिलाको प्रतिशत ४९.६५ र पुरुषको प्रतिशत ५०.३५ रहेको छ । जनसङ्ख्याको अवस्था निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ः

२.१.१ गा.वि.स.को कूल जनसङ्ख्या

लिङ्ग	कूल जनसङ्ख्या	प्रतिशत
महिला	3597	49.65
पुरुष	3647	50.35
जम्मा	7244	100

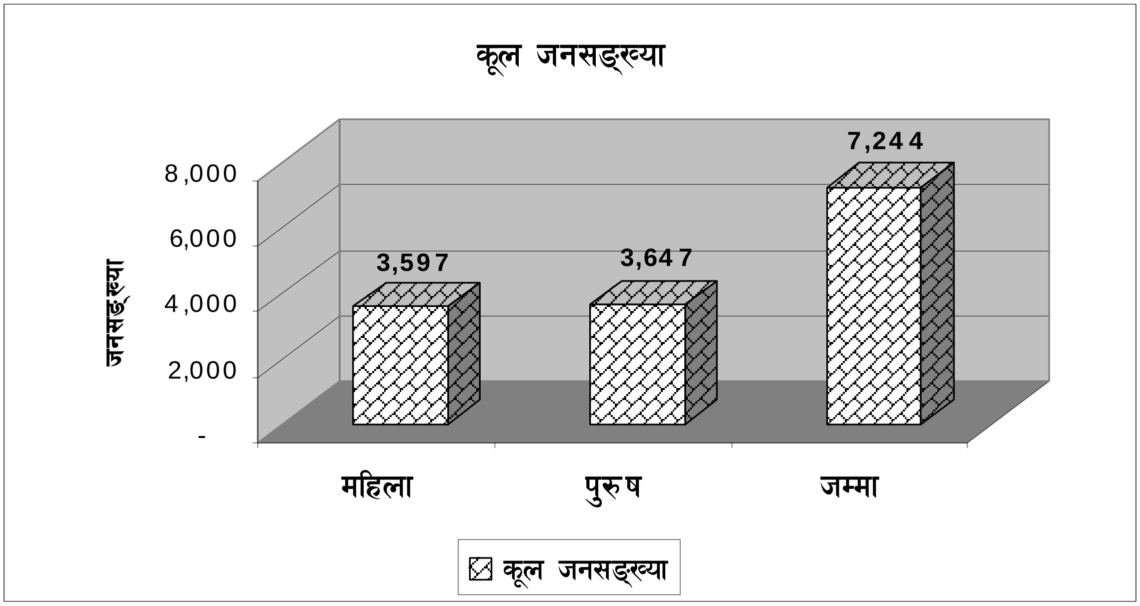

२.१.२ वडागत जनसङ्ख्याको स्थिति

वडा नं.	जनसङ्ख्या			प्रतिशत
	महिला	पुरुष	जम्मा	
1	**204**	**216**	**420**	**5.80**
2	**311**	**323**	**634**	**8.75**
3	**387**	**368**	**755**	**10.42**
4	**347**	**347**	**694**	**9.58**
5	**426**	**433**	**859**	**11.86**
6	**554**	**517**	**1071**	**14.78**
7	**384**	**368**	**752**	**10.38**
8	**460**	**480**	**940**	**12.98**
9	**524**	**595**	**1119**	**15.45**
कूल जम्मा	**3597**	**3647**	**7244**	**100**

यस गा.वि.स. का ९ वडाहरु मध्ये सबै भन्दा बढी जनसङ्ख्या वडा नं ९ मा १५.४५ प्रतिशत रहेको छ भने सबैभन्दा कम जनसङ्ख्या वडा नं. १ मा ५.८० प्रतिशत रहेको छ ।

२.१.३ वडागत आधारमा घरधुरी विवरण

वडा नं.	घरधुरी	प्रतिशत
1	69	5.96
2	118	10.20
3	130	11.24
4	128	11.06
5	128	11.06
6	176	15.21
7	124	10.72
8	122	10.54
9	162	14.00
कूल जम्मा	***1157***	100

यस गा.वि.स. का ९ वडाहरु मध्ये सबै भन्दा बढी घरधुरी १५.२१ प्रतिशत वडा नं ६ मा रहेको छ भने सबैभन्दा कम घरधुरी ५.९६ प्रतिशत वडा नं. १ मा रहेको छ ।

२.१.४ वडागत आधारा वस्तीगत विवरण

वडा	क्र.स.	वस्ती
1	1	विरुवा
2	1	धिपसपाखा
	2	कालीटार
	3	चमेलडाँडा
	4	पात्लेटार
3	1	पकाण्डोल
	2	कार्की गाउँ
4	1	तामा□ गाउँ
	2	खड्का गाउँ
	3	अन्तलि□
5	1	तर्खगाल
6	1	दधिकोट
	2	गाम्चा/धैयाटार
7	1	सिकारीटार
	2	हिँचो
	3	नयाँ वस्ती
8	1	खुकुण्डोल
	2	चित्रपुर
	3	गाम्चा
9	1	चित्रपुर
	2	गाम्चा
	3	नयाँ वस्ती
	4	दधिकोट
	5	वस्नेत टोल
	6	दक्षिण वाराही

२.१.५ धर्म अनुसार वडागत घरधुरी विवरण

धर्म / वडा	हिन्दू	बौद्ध	अन्य	जम्मा
१	69	0	0	69
२	118	0	0	118
३	130	0	0	130
४	128	0	0	128
५	126	0	2	128
६	176	0	0	176
७	124	0	0	124

धर्म / वडा	हिन्दू	बौद्ध	अन्य	जम्मा
८	122	0	0	122
९	162	0	0	162
कूल जम्मा	1155	*0*	*2*	*1157*

यस गा.वि.स.मा हिन्दू धर्मावलम्बीहरुको बसोबास रहेको छ । जुन ९९.८३ प्रतिशत छ भने अन्य धर्मावलम्बी ०.१७ प्रतिशत रहेको छ।

२.१.६ मुख्य पेसा अनुसार वडागत घरधुरी विवरण

पेसा / वडा	कृषि	व्यापार	सरकारी सेवा	अन्य	जम्मा
१	55	1	13	0	69
२	105	5	8	0	118
३	126	0	3	1	130
४	105	4	15	4	128
५	86	7	19	16	128
६	141	8	15	12	176
७	97	0	22	5	124
८	101	7	7	7	122
९	87	28	22	25	162
जम्मा	*903*	*60*	*124*	*70*	*1157*

यस गा.वि.स.का बासिन्दाहरु कृषि, व्यापार सरकारी सेवा र अन्य पेशामा संलग्न छन् । कृषि पेशामा सबैभन्दा बढी ७८.०५ प्रतिशत घरधुरी संलग्न रहेका छन् भने व्यापारमा ५.१९ प्रतिशत, सरकारी सेवामा १०.७२ प्रतिशत र अन्य पेशामा ६.०५ प्रतिशत संलग्न रहेका छन् ।

२.१.७ मातृ भाषा अनुसार वडागत घर धुरी विवरण

मातृ भाषा / वडा	नेपाली	नेवारी	तामाङ	जम्मा
१	65	4	0	69
२	118	0	0	118
३	120	10	0	130
४	103	8	17	128
५	105	23	0	128
६	146	30	0	176
७	97	27	0	124
८	86	36	0	122
९	132	30	0	162
जम्मा	***972***	***168***	***17***	***1157***

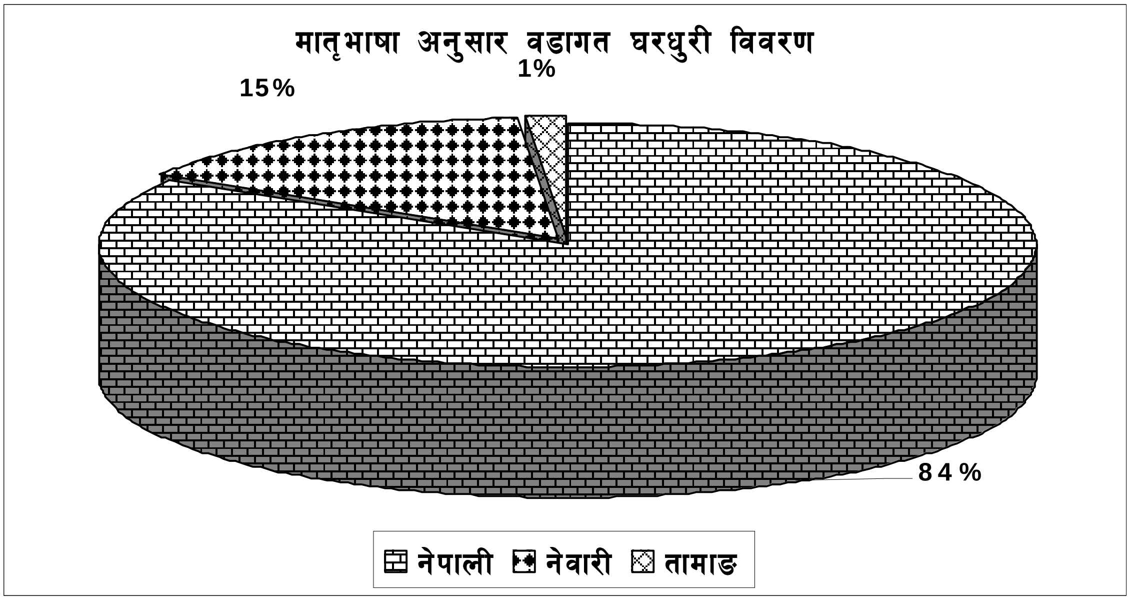

यस गा.वि.स.मा रहेका घरधुरीहरु मध्ये ८४.०१ प्रतिशत घरधुरीले नेपाली भाषालाई मातृभाषाको रुपमा प्रयोग गर्छन् भने १४.५२ प्रतिशत घरधुरीले नेवारी भाषालाई मातृभाषाको रुपमा प्रयोग गरेको पाइन्छ । त्यस्तै १.४७ प्रतिशत घरधुरीले तामाङ भाषालाई मातृभाषाको रुपमा प्रयोग गरेको पाइन्छ ।

कृषि

परिच्छेद - ३
कृषि

३.१ कृषक समूहको विवरण

क्र.सं.	कृषक समूह को नाम	वडा नं.	सदस्य संख्या		जम्मा
			पुरुष	महिला	
१.	च्याउ कृषक समूह	दधिकोट-३, ६, ७, र ८	१६	१०	२६
२.	उत्साहित कृषक समूह	दधिकोट-७			
३.	गाम्चा तरकारी कृषक समूह	दधिकोट-७	३०	१२	४२
४.	विरुवा महिला कृषक समूह	दधिकोट-१		१९	१९

३.२ प्रमुख उर्वर फा□टहरुको विवरण

क्र.सं.	उर्वर फाँटहरुका नाम	वडा नं.	बस्ती
१	दधिकोट फाँट, चर्खण्डे	६	दधिकोट
२	सिकारीटार फाँट	७	सिकारीटार
३	चिवापुर फाँट	८ र ९	चित्रपुर
४	न्यौपाने टोल, खड्का टोल	६	न्यौपाने गाउँ

३.३ नर्सरीहरुको विवरण

क्र.सं.	नर्सरीको नाम	किसिम	बस्ती
१	कृष्णबहादुर थापा (मगर) को नर्सरी		तर्खगाल-५
२	राजु राउतको नर्सरी		तर्खगाल-३
३	मधुरामको नर्सरी		तर्खगाल-३
४	गोकुलको नर्सरी		तर्खगाल-५

३.४ पकेट क्षेत्रहरुको विवरण

क्र.सं.	पकेट क्षेत्र	वडा नं.	बस्ती
१	तरकारी	३ र ५	तर्खगाल
२	बाख्रापालन	४	तामा□ गाउँ
३	च्याउ खेती	३	राउतँ गाउँ
४	कुखुरा	७ र ९	हिन्चोक र गाम्चा

३.५ नगदेवालीको विवरण

क्र.सं.	नगदेवालीको नाम	वडा नं.	बस्ती
१	सिमि, फर्सि र काक्रो	३ र ५	तर्खगाल

३.६ फलफूलहरुको विवरण

क्र.सं.	फलफूलको नाम	वडा नं.	बस्ती
१	सुन्तला	५	तर्खगाल
२	जुनार	२	पाल्लेटार
३	सुन्तला, भगटे, अनार र जुनार	२	पाल्लेटार
४	जापानी स्याउ, नास्पाती, हलुवाबेद	६	गम्चा
५	नास्पाती, हलुवावेद	७	गाम्चा
६	सुन्तला	७	हिन्चोक

३.७ मुख्य व्यापारीक केन्दहरुको विवरण

क्र.सं.	व्यापारीक केन्द्रहरुका नाम	वडा नं.	बस्ती
१	गाम्चा बजार	६	गाम्चा
२	चित्रपुर बजार	८ र ९	चित्रपुर

३.८ पशुपंक्षीको विवरण

वडा	पशु					पंक्षी			
	गाई/ गोरु	भैंसी/ राँगा	खसी/बाख्रा	अन्य	जम्मा	कुखुरा	हाँस	अन्य	जम्मा
१	64	12	38	0	114	606	6	0	612
२	52	3	29	0	84	0	0	0	0
३	21	3	65	0	89	38	0	0	38
४	130	22	280	10	442	722	3	0	725
५	58	16	86	7	167	141	6	1	148
६	115	20	80	4	219	30	10	0	40
७	80	20	40	0	140	3700	20	1	3721

वडा	पशु					पंक्षी			
	गाई/ गोरु	भैंसी/ राँगा	खसी/बाख्रा	अन्य	जम्मा	कुखुरा	हाँस	अन्य	जम्मा
८	4	0	47	1	52	65	2	2	69
९	54	4	37	5	100	10779	19	0	10798
कूल जम्मा	*578*	*100*	*702*	*27*	*1407*	*16081*	*66*	*4*	*16151*

३.९ सहकारी संस्थाहरुको विवरण

क्र.सं.	सहकारीको नाम	ठेगाना
१.	दधिकोट सहकारी संस्था लि.	दधिकोट-७, गाम्चा
२.	जनहित बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	दधिकोट-४
३.	गौमाता दुग्ध उत्पादन सर्वेक्षण सहकारी संस्था लि.	दधिकोट-५
४.	तर्खाल दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्था लि.	दधिकोट-५
५.	दक्षिण बाराही महिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	दधिकोट-७
६.	वालकुमारी प्रकाशन सहकारी संस्था लि.	दधिकोट-६
७.	चमेली कल्याणकारी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	दधिकोट-२

भौतिक पूर्वाधार

परिच्छेद - ४
भौतिक पूर्वाधार

४.१ वर्तमान यातायात सुविधा

सडक : ६ कि.मी.

गोरेटो : १० कि.मी.

पुल/पुलेसा : ४ वटा

४.२ बस बिसौनीको विवरण

क्र.सं.	बस बिसौनीको नाम	वडा नं.	बस्ती
१	हिन्चोक	७	हिन्चोक
२	गाम्चा	६	गाम्चा
३	पंकाडोल	३	पंकाडोल
४	तर्खगाल	३-५	तर्खगाल

४.३ झोलुङ्गो/कच्ची र पक्की पुलहरुको विवरण

क्र.सं.	पुलहरुको किसिम	वडा नं.	बस्ती	पुल रहेको पैनी/नदी
१	हनुमन्ते पक्की पुल	८	दक्षिण बाराही	हनुमन्ते
२	चर्खण्डी कच्ची पुल	६	दधिकोट	चर्खण्डी
३	महादेवखोला पक्की पुल	५		महादेव खोला
४	कटुञ्जे जाने कच्ची पुल	७	दधिकोट, कटुञ्जे	घट्टे खोला

४.४ सामुदायिक भवनहरुको विवरण

क्र.सं.	सामुदायिक भवनहरुका नाम	वडा नं.	बस्ती
१	दिदीबहिनी संस्था	2	पाल्लेटार
२	हराभरा	4	गुण्डु

४.५ सामुदायिक संस्थाहरुको विवरण

क्र.सं.	सामुदायिक संस्थाको नाम	बस्तीको नाम	वडा नं.
१.	साही गणेश महिला	दधिकोट	६
२.	विन्दाबासिनी महिला	विरुवा	१
३.	पिपलबोट महिला	तर्खगाल	५
४	शिवशक्ति महिला	तर्खगाल	५
५.	अन्तलि□ महिला	अन्तलि□	४/५

४.६ सम्भावित ठूला आयोजनाहरुको विवरण

क्र.सं.	सम्भावित ठुला आयोजनाहरुका नाम	लाभान्वित संख्या	वडा नं.	बस्ती
१	भक्तपुर, कटुञ्जे, दधिकोट, गाम्चा हुँदै लुभु जाने सडक	१००००	७, ६, ८	कटुञ्जे, गाम्चा, सिरुटार, लुभु
२	चित्रपुर हुँदै बालकोट जोड्ने सडक	५०००	८	चित्रपुर, बालकोट
३	उपत्यका चक्रपथ मध्ये दधिकोट	१००००	३, ६, ७	
४	तर्खगाल, अन्तलि□, पहाडी सडक	१५००	५, ४	तर्खगाल, अन्तलि□
५	पाल्लेटार खानेपानी योजना	२०००	२, ४, ५	पाल्लेटार

४.७ खानेपानी उपभोक्ता समूहको विवरण

क्र.सं.	खानेपानी उपभोक्ता समूहको नाम	घरधुरी	बस्तीको नाम	वडा नं.	कैफियत
१.	उत्तिसधारी खा.पा. योजना		उत्तिसधारी	७	
२.	पुरानो खा.पा. योजना		उत्तिसधारी	७	
३.	पाल्लेटार खा.पा. योजना		पाल्लेटार	२	
४	स्याङ्च्या□ धारा योजना		तामा□ गाउँ	४	
५.	मानधारा खा.पा. योजना		चमेली डाँडा	४	
६.	कालिटार खा.पा. योजना		कालिटार	२	
७.	दधिकोट खा.पा. योजना		दधिकोट	५	

४.८ वर्तमान सिंचाई कूलो/नहर

क्र.सं.	स्रोत (खोलाको नाम)	कूलोको/नहरको लम्बाई	सिञ्चित क्षेत्र (रोपनी/विगाह)	सिंचाई उपलब्ध गाउँहरु
१.	महादेव खोला	७.८ कि.मि.	४५० हे.	दधिकोट, बालकोट
२.	ढुंगेखोला	३ कि.मि.	१०० हे.	दधिकोट, सिरुटार
३.	चर्खण्डी खोला	५ कि.मि.	२०० हे.	दधिकोट ६, ८

४.९ खानेपानी आपूर्तीको आधारमा घरधुरी विवरण

स्रोत / वडा	कुवा	ढुङ्गेधारा	पाइप धारा	इनार/ट्युवेल	अन्य	जम्मा
१	0	8	55	6	0	69
२	0	0	112	6	0	118
३	0	0	127	0	3	130
४	6	48	71	0	3	128
५	2	1	123	1	1	128
६	3	0	168	5	0	176
७	0	79	45	0	0	124
८	0	2	115	5	0	122
९	0	2	157	3	0	162
जम्मा	*11*	*140*	*973*	*26*	*7*	*1157*

यस गा.वि.स.मा पानीको प्रयोगको अवस्था हेर्दा ८४.०९ प्रतिशत घरधुरीमा पाइपधाराबाट खानेपानी वितरण भएको, १२.१० प्रतिशत घरधुरीमा ढुङ्गेधाराको पानी प्रयोग गरिएको, ०.९५ प्रतिशत घरधुरीमा कुवाको पानी प्रयोग गरिएको २.२५ प्रतिशत घरधुरीमा इनारको पानी प्रयोग गरिएको र ०.६१ प्रतिशत घरधुरीमा स्रोत खुल्न नसकेको देखिन्छ ।

४.१० गाउ विकास समिति क्षेत्रका पानीको स्रोत/नदीनालाहरु

क्र.सं.	नदीनाला	उद्गम स्थल (वडा नं. सहित)	बाह्रमासे वा मौसमी	वर्तमान उपयोग (सिंचाई वा पानीघाट)
१.	महादेव खोला	४	बाह्रमासे	सिंचाई ४५० हे.
२.	चर्खण्डे	३	बाह्रमासे	सिंचाई २०० हे.

४.११ इनार, मूल, पधेरा

क्र.सं.	स्थान (वडा नं.)	संख्या स्थायी र अस्थायी	वर्तमान उपयोग
१.	पधेरा, कुवा	१०	जीर्ण अवस्था
२.	इनार		खानेपानी
३.	मूल	९।१०	

४.१२ इन्धन प्रयोगको आधारमा घरधुरी विवरण

स्रोत / वडा	विद्युत	ग्याँस	मट्टितेल	दाउरा	अन्य	जम्मा
१	3	22	0	44	0	69
२	3	12	0	103	0	118
३	0	0	0	128	2	130
४	0	5	5	111	7	128
५	0	5	0	120	3	128
६	0	15	0	161	0	176
७	0	4	0	120	0	124
८	0	5	1	116	0	122
९	2	57	0	103	0	162
जम्मा	***8***	***125***	***6***	***1006***	***12***	***1157***

यस गा.वि.स.मा रहेका जम्मा ११५७ घरधुरीमध्ये इन्धनको रुपमा सबैभन्दा धेरै ८६.९५ प्रतिशत दाउराको प्रयोग भएको पाइन्छ भने मट्टितेलको प्रयोग ०.५२ प्रतिशत, ग्यासको प्रयोग १०.८ प्रतिशत, विद्युतको प्रयोग ०.६९ प्रतिशत र अन्य इन्धनको स्रोतको प्रयोग गर्ने १.०४ प्रतिशत घरधुरी सङ्ख्या यस गा.वि.स.मा रहेको छ । यसरी हेर्दा प्रायशः सबै घरधुरीहरुमा दाउराको प्रयोग अत्याधिक देखिन्छ र विद्युतको प्रयोग नगन्य रुपमा रहेको देखिन्छ ।

४.१३ सूचना तथा सञ्चार साधनको प्रयोगको स्थिति

साधन / वडा	रेडियो	टेलिभिजन	टेलिफोन	मोबाइल	कम्प्युटर
१	38	42	29	18	0
२	41	47	41	26	9
३	23	24	11	11	1
४	77	85	21	8	1
५	72	77	41	21	2
६	106	104	55	50	10
७	79	79	31	25	7
८	26	41	14	1	0
९	73	95	51	20	0
जम्मा	***535***	***594***	***294***	***180***	***30***

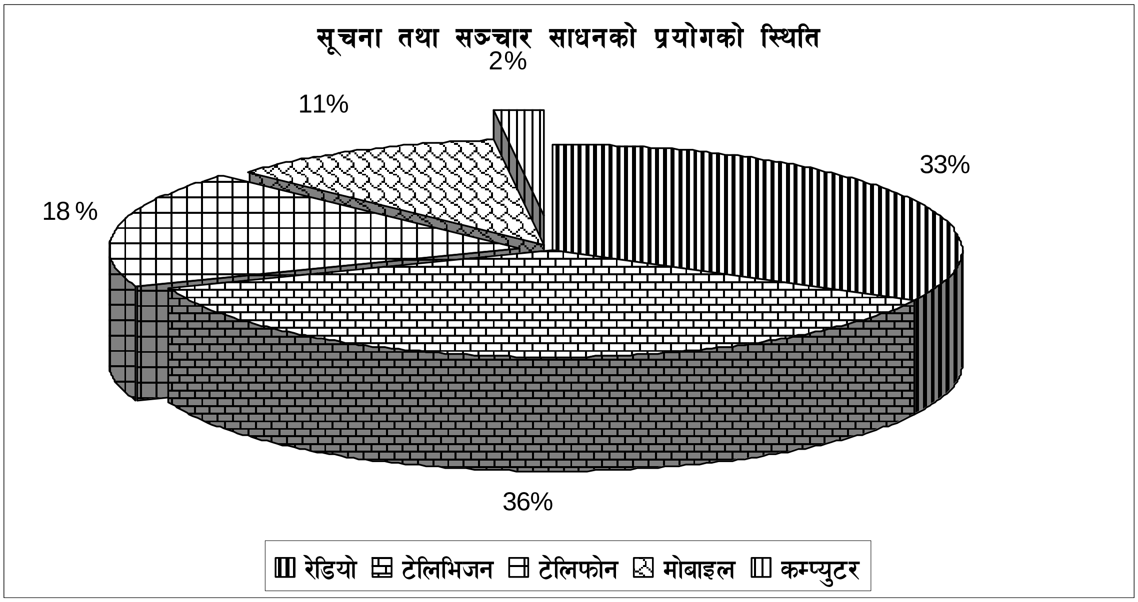

माथिको तालिकाबाट यो स्पष्ट हुन्छ की यस गा.वि.स. भित्रका रहेका सूचना तथा सञ्चारका साधानहरु मध्ये सबैभन्दा धेरै प्रयोग टेलिभिजनको र सबैभन्दा कम प्रयोग कम्प्युटरको रहेको देखिन्छ । टेलिभिजनको सङ्ख्या जम्मा ५९४ रहेको छ भने मोबाइलको सङ्ख्या १८० रहेको छ ।

वन, उद्योग र व्यवसाय

परिच्छेद - ५
वन, उद्योग र व्यवसाय

५.१ होटल/रेष्टुरेन्ट विवरण

क्र.सं.	होटल/रेष्टुरेन्टको नाम	वर्ग/श्रेणी	ठेगाना
१.	बाम्बो रिसोर्ट	ग	दधिकोट- ५

५.२ उद्योग धन्दाको विवरण

क्र.सं.	उद्योग धन्दाको नाम	बस्तीको नाम	वडा नं.	कैफियत
१.	एभरेष्ट मेड लि.	दक्षिण बाराही	९	
२.	कार्पेट उद्योग	दक्षिण बाराही	९	

५.३ घरेलु उद्योग

क्र.सं.	घरेलु उद्योगको नाम	संलग्न व्यक्तिको संख्या
१	चिउरा मिल	८
२	चिउरा मिल	४०
३	राइस मिल	१४

५.४ इ□टाभट्टाको नाम

क्र.सं.	इँटाभट्टाको नाम	ठेगाना
१.	दक्षिण बाराही इँटाभट्टा	दधिकोट-७

५.५ संभावित खानी र उद्योगहरुको विवरण :

क्र.सं.	खानीको नाम	खानीको किसिम	वडा नं.	बस्ती
१	त्रिवेणी रोडा, ढु□ उद्योग प्रा.लि.	ढु□ खानी	२	पाल्लेटार

५.६ सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति

क्र.सं.	सामुदायिक वनको नाम	क्षेत्रफल (हेक्टर)	अवस्थित ठाउँ
१.	ऐश्वर्य सा.व.उ.स.	1.5	दधिकोट-८, दक्षिणवाराही
२.	पाल्ले सा.व.उ.स.	11.5	दधिकोट-२
३.	चमेली सा.व.उ.स.	13	दधिकोट-१ र २
४.	नाङ्गेपाखो सा.व.उ.स.	3	दधिकोट-५
५.	अन्तलिङ्गे सा.व.उ.स.	7	दधिकोट-५
६.	वीरसिङ्गे सा.व.उ.स.	22	दधिकोट-४
	कूल जम्मा	***58***	

शैक्षिक स्थिति

परिच्छेद - ६
शैक्षिक स्थिति

६.१ शैक्षिक संस्थामा कूल भर्ना सङ्ख्या

क्र.सं	तह	छात्र	छात्रा	जम्मा
१	प्राथमिक	638	576	1214
२	निम्न माध्यमिक	257	245	502
३	माध्यमिक	108	126	234
	कूल जम्मा	*1003*	*947*	*1950*

स्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, भक्तपुर, २०६२

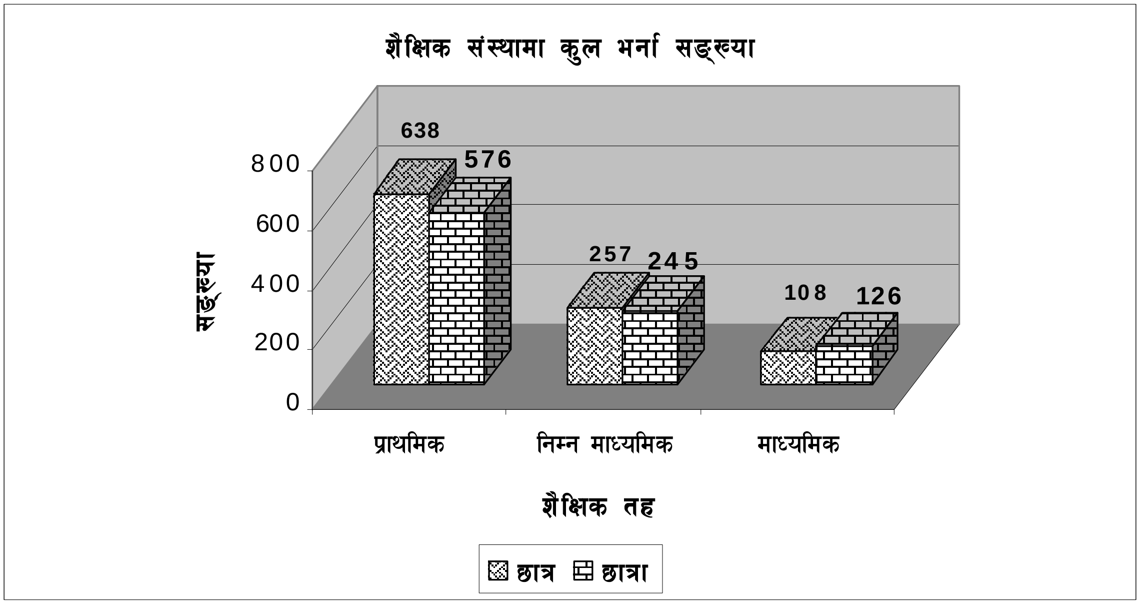

यस गा.वि.स.मा रहेका शैक्षिक संस्थाहरुमा भर्ना सङ्ख्या तुलनात्मक रुपमा प्राथमिक तहमा उच्च रहेको छ भने निम्न माध्यमिक र माध्यमिक तहमा क्रमशः घट्दै गएको छ । कूल भर्ना सङ्ख्यामा छात्र ५१.४४ प्रतिशत र छात्रा ४८.५६ प्रतिशत रहेको छ । छात्र र छात्राको भर्ना दरमा ठूलो अन्तर नभएको देखिन्छ ।

६.२ प्राथमिक तहको जातिगत भर्ना भर्ना दर

छात्र				छात्रा				जम्मा
दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा	
29	261	348	638	22	224	330	576	1214

स्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, भक्तपुर, २०६२

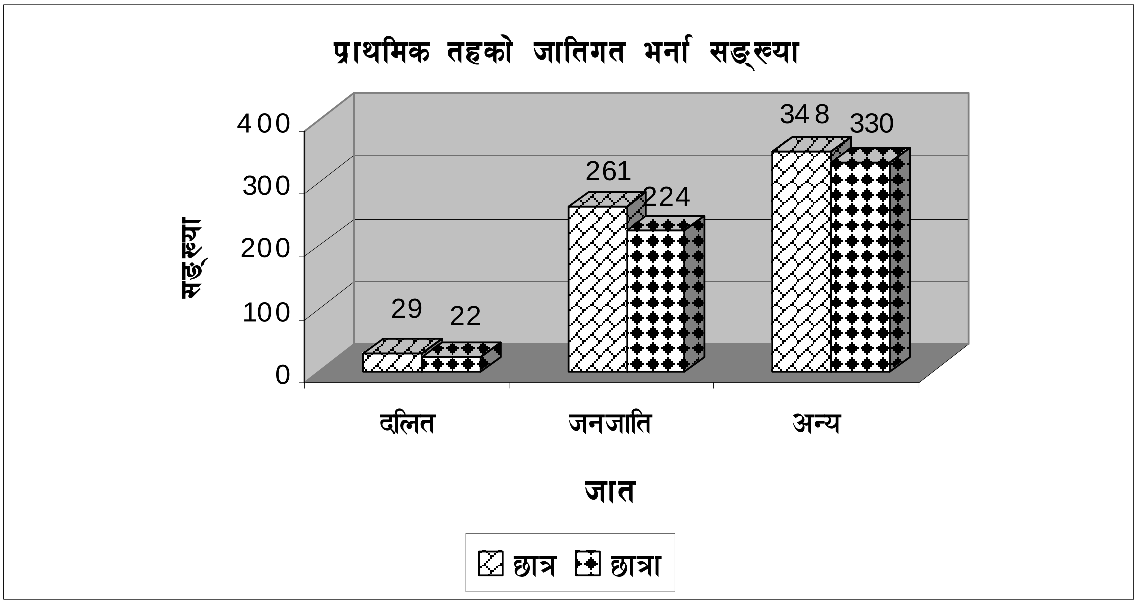

६.३ विद्यालयहरुको विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नं.	कक्षा	किसिम
१.	अरनिको मा.वि.	६	1-10	सरकारी
२.	कूलमाया नि.मा.वि.	१	1-7	सरकारी
३.	बालचेतन प्रा.वि.	७	1-5	सरकारी
४.	अन्तलि□ प्रा.वि.	४	1-5	सरकारी
५.	चित्रपुर गणेश प्रा.वि.	८	1-5	सरकारी
६.	रेन्वो मा.वि.	६	1-10	नीजि
७.	दधिकोट मा.वि.	६	1-10	नीजि
८.	मोर्डन ई□लिस स्कूल	७		नीजि
९.	शंकर इन्टरनेशनल स्कूल	७		नीजि
१०.	शंखधर ई□लिस स्कूल	७		नीजि
११.	बुद्धोदय ई□लिस स्कूल	३		नीजि

६.४ उच्च शिक्षा अध्ययन गराउने शैक्षिक संस्थाहरुको विवरण

क्र.सं.	उच्च शिक्षा अध्ययन गराउने संस्थाहरुको नाम	वस्तीको नाम	वडा नं.	कैफियत
१.	काठमाण्डौ स्कूल अफ ल	दक्षिण बाराही	८	

स्वास्थ्य स्थिति

परिच्छेद - ७
स्वास्थ्य स्थिति

यस गा.वि.स.को स्वास्थ्य स्थिति हेर्दा समग्रमा सामान्य देखिन्छ । उपचार विधिको प्रयोग गर्ने प्रवृत्ति देखि लिएर त्यहाँका मानिसमा लाग्ने सामान्य रोगको अवस्था तथा दीर्घ रोगको अवस्था एवम् परिवार नियोजनाको साधनको प्रयोग गर्ने सङ्ख्या लगायतका अन्य जनस्वास्थ्यको विवरण तलको तालिकाहरुबाट देखाइएको छ ।

७.१ औषधि पसल र क्लिनिकको विवरण

क्र.सं.	औषधि पसल/ क्लिनिकको नाम	वडा नं.	बस्ती
१	एस.पि. क्लिनिक	६	गाम्चा
२	जनता मेडिकल	७	गाम्चा
३	एस.के. फर्मा	८	दक्षिण बाराही
४	शान्ति फर्मा	८	दक्षिण बाराही

गा.वि.स. को भौतिक अवस्था

परिच्छेद - ८

गा.वि.स. को भौतिक अवस्था

८.१ गाउँ विकास समितिको आर्थिक स्रोत

क्र.सं.	आन्तरिक स्रोतका शीर्षकहरु	प्राप्त हुने रकम
१.	मालपोत	160,000
२.	दस्तुर	216,500
३.	जिल्ला विकास समिति, भक्तपुर	800,000
	कूल जम्मा	1,176,500

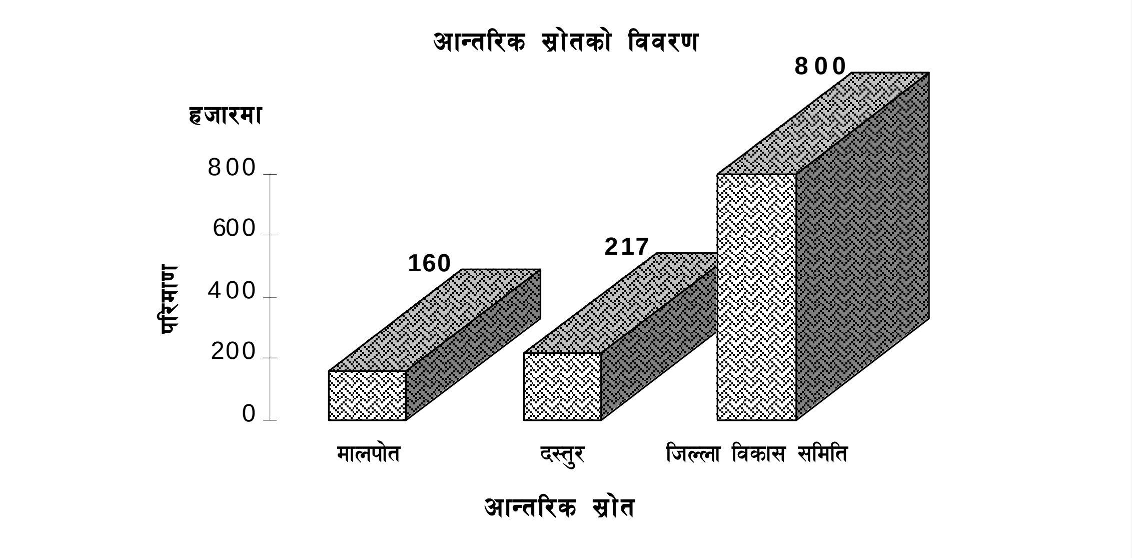

यस गा.वि.स.को प्रमुख आर्थिक स्रोतको रुपमा जिल्ला विकास समितिले दिने अनुदानलाई लिन सकिन्छ । गा.वि.स.को अन्य आयस्रोतको रुपमा मालपोत र दस्तुर पनि देखिन्छ ।

८.२ सेवा केन्द्रहरुको विवरण

क्र.सं.	सेवा केन्द्रहरुका नाम	वडा नं.	बस्ती
१	कृषि सेवा केन्द्र	६	दधिकोट
२	पशुसेवाकेन्द्र	६	दधिकोट
३	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	८	दधिकोट
४	हुलाक	६	दधिकोट
५.	प्राधिकरण □युज शाखा	६	दधिकोट

८.३ गा.वि.स.को २०५१ देखि ०५७/५८ सम्मको आय-व्यय विवरण:

क्र.सं.	आ.व.	आय	व्यय
१	०५१/५२	४९३८१२।२७	४९३८१२।२७
२	०५२/५३	१३१२०६५।३८	१३१२०६५।३८
३	०५३/५४	९४३६०६।२८	९४३६०६।२८
४	०५४/५५	१२८५७९९।४७	१२८५७९९।४७
५	०५५/५६	६८३६८१।९२	६८३६८१।९२
६	०५६/५७	१३३९८९९।६३	१३३९८९९।६३
७	०५७/५८	१५५१७७८।९२	१५५१७७८।९२

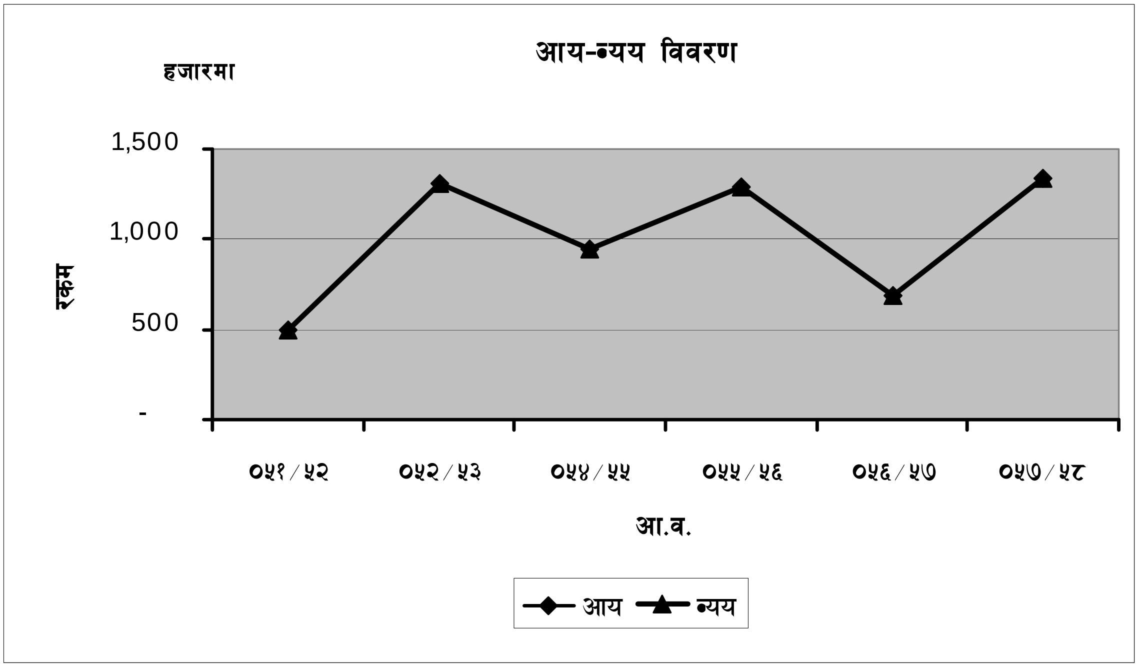

८.४ विगत ३ वर्ष देखिको पञ्जिकरणको विवरण

क्र.सं.	विवरण	गत ३ वर्ष देखिको पञ्जिकरणको संख्या		
		२०६०	२०६१	२०६२
१.	जन्म दर्ता	३६८	२२६	१९६
२.	मृत्यु दर्ता	४७	६७	४६
३.	सम्बन्ध बिच्छेद	०	०	०
४.	बसाईसराई	२१	१२	१४
५.	बिबाह दर्ता	१३६	९९	७५

८.५ जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिलाहरुको विवरण

क्र.सं.	विवरण	गत ३ वर्षको जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिलाहरुको संख्या		
		२०६०	२०६१	२०६२
१.	जेष्ठ नागरिक		४१	६०
१.१	महिला		१०८	११४
१.२	पुरुष अशक्त		१	२
२.	महिला अशक्त		१	१

८.६ विगत ३ वर्ष देखिको नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरुको विवरण

क्र.सं.	विवरण	गत ३ वर्षको नागरिकता तथा अन्य सिफारिस हरुको संख्या		
		२०६०	२०६१	२०६२
१.	नागरिकता सिफारिस	३७५	२३५	१९३
२.	अन्य			

८.७ जनप्रतिनिधिहरुको विवरण

क्र.सं.	जनप्रतिनिधिहरुको नाम	पद	वडा नं.	कार्य काल
१	स्व. रुद्रबहादुर खड्का		७	
२	स्व. विष्णुबहादुर खड्का		७	
३	श्री इन्द्रबहादुर खड्का		६	
४	श्री लेखनाथ न्यौपाने		६	
५	श्री पूर्णप्रसाद न्यौपाने		६	

८.८ सचिवहरुको विवरण

क्र.सं.	सचिवहरुका नाम	ठेगाना	कार्यावधि
१	हरिशरण पिला श्रेष्ठ	सिरुटार	२०३५-०४५
२	रामकृष्ण शंखदेव	दधिकोट-६	
३	मणिराम के.सी.	का.जि. चावहिल	
४	किरणबहादुर मकाजु	भौखेल -८	२०५०-१०-४ देखि हालसम्म

८.९ गैह्र सरकारी संस्थाहरुको विवरण

क्र.सं.	गैह्र सहकारीको नाम	ठेगाना
१.	भक्तपुर मिनीबस सेवा समिति	दधिकोट
२.	अनन्त लिंगेश्वर महादेव मन्दिर क्षेत्र सुधार तथा विकास समिति	दधिकोट-४
३.	सहभागितात्मक दीगो विकास केन्द्र	दधिकोट-८
४.	हराभरा सामाजिक सेवा संघ	दधिकोट-४
५.	समाज कल्याण युवा क्लब	दधिकोट-७
६.	दिदीबहिनी संस्था	पाल्लेटार-२

८.१० पार्क/ उद्यानहरुको विवरण

क्र.सं.	पार्क/उद्यानहरुका नाम	किसिम	वडा नं.
१	ऐश्वर्य उद्यान		८
२	कूलमाया भगवती पार्क		१
३	अन्तलि�श्वर पार्क		४

४	तर्खगाल पार्क		५

८.११ गा.वि.स.को भवन देखि प्रत्येक वडासम्मको दुरी

गा.वि.स. रहेको स्थान	वडा नं.	दुई बीचको दूरी
गाम्चा	१	२ कि.मि.
	२	२ कि.मि.
	३	१ कि.मि.
	४	३ कि.मि.
	५	५ कि.मि.
	६	१/२ कि.मि.
	७	१/२ कि.मि.
	८	१/२ कि.मि.
	९	१/२ कि.मि.

परिच्छेद - ९

सम्भावना र अवसरहरु

९.१ प्रमुख सम्भावना तथा अवसरहरुको विश्लेषण तालिका

९.१.१ आर्थिक विकास

उपलब्ध अवसरहरु	उपयोगिता	उपयोगिताको विवरण
१. प्रारङ्गारिक खेतीको राम्रो सम्भावना	- ब्यवसायिक रुपमा खेती गर्न सकिने	हिउँदे, बर्षे तरकारी, फलफूल र बेमौसमी तरकारी
२. छरिएर रहेका पानीका स्रोतहरुको उपयोग गर्न सके कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि हुने ।	- खानेपानी, सिंचाइ, घरायसी प्रयोग	- फूल बनाउने - वर्षादको पानी जम्मा गर्ने - वोरिङ गरेर पानी तान्ने - पोखरी निर्माण गर्ने - अलैची, चिया जस्ता विरुवाको क्षमता वृद्धि गर्ने खेतीपाती बढाउने । - फोहोरमैलाबाट प्रदुषित खोलानालाको संरक्षण गर्ने
३. उर्वर भुमि रहेकोले कृषिको उत्पादकत्व उच्च रहेको	- तरकारी र खाद्यान्न बालीको ब्यवसयिक उत्पादन	- आलु
४. कुरिलो र च्याउको ब्याबसायिक खेतीको सम्भावना	- ब्यवसायिककरण गर्ने सम्भावना	- च्याउको खेती गर्ने तथा बढाउने - कुरिलाको विकासले थप आय आर्जन हुने - स्थायिनय सिपको प्रयोग हुने ।
५. चिया, सुठो, अर्भिसो, अलौची	- नगदेवालीको रुपमा विकास गर्न सकिने	- आय आर्जन बढ्ने । - भुक्षय रोकथाम हुने । - खाली जमिनको प्रयोग हुने ।

९.१.२ सामाजिक विकास

उपलब्ध अवसरहरु	उपयोगिता	उपयोगिताको विवरण
१. भौगोलिक सुगमता	- पहुँचको दृष्टिले ज्यादै सुगम	- योजना कार्यान्वय सहज हुने । - कार्यक्रम अनुगमन तथा मुल्या न र सुपरिवेक्षण गर्न सजिलो हुने
२. राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरुको सहभागितामा वृद्धि	- सेवा सुविधामा पहुँच - सामाजिक जागरण	- सामाजिक परिचालनमा वृद्धि - स्वास्थ्य स्थितिमा सुधार - सहकारीतामा वृद्धि
३. निःशुल्क तथा अनिवार्य प्राथमिक शिक्षाको सम्भावना	- “सबैका लागि शिक्षा” भन्ने प्रतिवद्धता पूरा हुने	- साक्षरता दरमा बृद्धि - सबैमा प्राथमिक शिक्षाको अवसर प्राप्त हुनु ।

९.१.३ भौतिक पूर्वाधार विकास

उपलब्ध अवसरहरु	उपयोगिता	उपयोगिताको विवरण
१. भौगोलिक विकटता नभएको	- विकास निर्माणको हरेक क्षेत्रमा काम गर्न सजिलो ।	- सडक, टेलिफोन, विद्युत, खानेपानी जस्ता पूर्वाधारको विकास
२. गा.वि.स.मा सडक, विद्युत, खानेपानी र टेलिफोन सेवा पुगेको	- विकासका सम्पूर्ण पूर्वाधारहरुको उपयोग गर्न सकिने ।	- गा.वि.स.मा मोटरबाट पुग्न सकिने - विद्युत टेलिफोन जस्ता सुविधाहरु भएको ।

९.१.४ वन, वातावरण तथा वस्ती विकास

उपलब्ध अवसरहरु	उपयोगिता	उपयोगिताको विवरण
१. झाडीदार वनलाई उत्पादनमुलक वन बनाउने सम्भावना	- उपभोक्ता व्यवस्थापन क्षमतामा बृद्धि हुने	- उपभोक्ताहरु दाउरा काठको आपूर्तीमा आत्मनिर्भर हुने
२. सामुदायिक वनमा जडीबुटी खेती गर्ने प्रशस्त सम्भावना	- चिराइतो, टिमुर, धसिङगरे, लप्सी, तितेपाती, पिपला	- आय आर्जनको श्रोत

९.१.५. सस्थागत विकास र स्रोत परिचालन

उपलब्ध अवसरहरु	उपयोगिता	उपयोगिताको विवरण
१. खानीको दिगो विकासको रणनीति अवलम्वन गर्न सके आन्तरिक स्रोत बृद्धि गर्न सकिने	- स्रोत परिचालन र अभिबृद्धि । - निर्माण व्यवसाय प्रवर्द्धन	- स्थानीय निकायको आयस्रोत बढ्ने - स्थानीय रोजगारीमा अभिवृद्धि
२. स्रोत, सेवा र सुविधाको पहँच भएको	- सेवा प्रवाहमा प्रभावकारीता	- जनताले राम्रो सेवा समयमा नै पाउने र प्रतिक्रिया लिई सेवाको प्रभावकारीता बढाउने ।
३. क्षेत्रफल र भौगोलिक बनावटको कारणले नमुना गा.वि.स. रुपमा विकास गर्न सकिने ।	- नमुना गा.वि.स. बन्ने	- सामाजिक र आर्थिक पुर्वाधारको विकास

स्रोत : आवधिक जिल्ला विकास योजना : भक्तपुर, २०५८
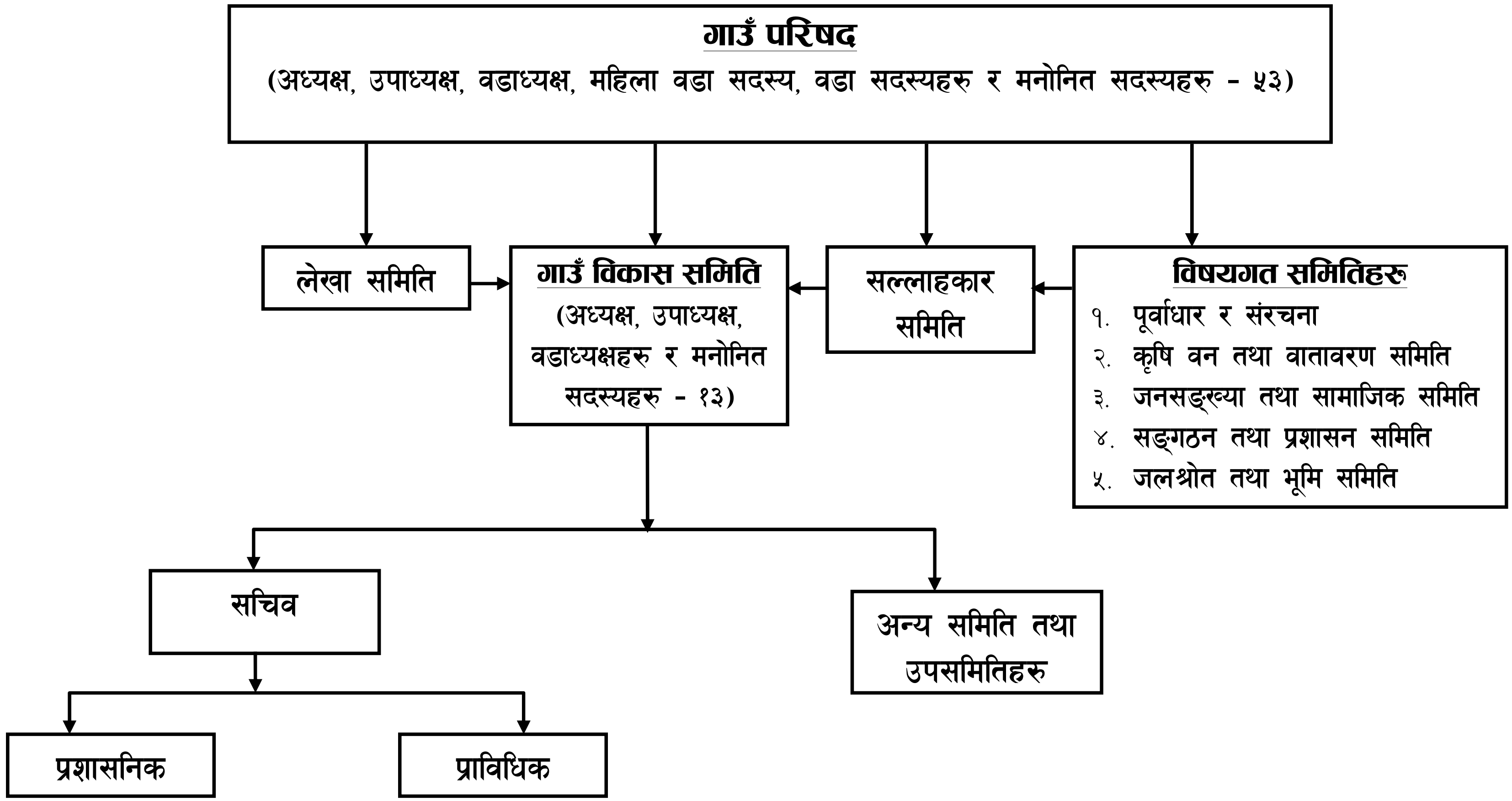
गा.वि.स. को सङ्गठनात्मक संरचना